

„Százestendős,
légy általam is gyönyörűbb!”

Turbános kút Budán

Senki sem ismerte úgy a budai utcák szerelem-serkentő hangulatát, mint Krúdy Gyula. Budai útmutatójában már ő is első helyen ajánlja a pesti szerelmesek találkozóhelyéül a budai korzót, „ahol vadgesztenyék alatt, mint más országból való férfiak és nők sétálnának — legalábbis a szerelmesek így gondolják”. A találkozójelölő felsorolásában szerepel még „a Halászbástya és a Mátyás-templom és a közelben levő régi cukrászda, valamint a Balta nevű kocsmá”.

Ha ma szerelmesek nyomába szegődünk a Halászbástya környékén, s a Tárnokmester utcán követjük őket, bizonyára elmegyünk a filmgyári díszletnek ható, piciny, boltíves fülkéből összeillesztett Tárnok cukrászda előtt: a röpke Hajadon utcán át az Uri utcába érünk, ahol igen kevés ház nélkülözi a Műemlék feliratú márvány táblát, majd a két egymást kiegészítő ember részére épp elég széles Móra Ferenc utcán kiérünk az öreg vadgesztenyék alá a régi korzóra, a Tóth Árpád sétányra.

Idelátszik a Citadella s mind a budai hegyek. A túlsó oldalt várfal szegélyezi, alatta szakadéknyi mélyben a Vérmező. A sétány hosszú során végig fák, virágok, padok s kerti székek. Egyetlen kis ékszer jelöli meg a félkilométernyi, mindenütt egyaránt szép fasort: szemben bukkan föl a nemrég felállított Turbános kút.

A kút embernagyságú, s emberi léptékű, innen van olyan ide illő intimitása. Kávóján gyerekek ülnek. Anyóka árnyékba küldi őket, hogy végig olvashassa a körbefutó nagybetűs szöveget: „PÉCS-BARANYA AJÁNDÉKA A SZÁZESTENDŐS BUDAPESTNEK”. A szerelmesek

a középső eoziingyűrű csillogó, ám fémesen markáns, kiugró betürenegetegét fejtik. Két sor után ráéreznek, hogy skandálni lehet, s összefüggően is felmondják a két disztichont:

„Bánya meg erdő küldött s város, kétezeréves,
Százestendős, légy általam is gyönyörűbb!”
(Csorba Győző)

S átellenben:

„Ősforrás ez a dallam, cseng a vizsepp-mese dalban,
Aldó béke-varázs, életadó ragyogás.”

(Pákolitz István)

Egy szemüveges úr a verseket elkülönítő címereket magyarázza egy őzikeszemű bakfisnak: a régi Pest, a régi Buda címe-re. Ez a mai Budapesté, ez a kissé modernkedő a mai Pécs címere lehet.

A bakfis mosolyog és megköszönja a négy vízköpő egyikén kicsorgó vizet. Fölkialt s mohón iszik, tenyeréből. Szétfrocskóli a vizet, nevet. Mindenki megköszönja, s egymásnak magyarázzák: forrásvíz íze van. Ilyen még nem volt szökőkútban!...

Lármás francia turisták érkeznek. Mindenki a kút kaváján ülve akarja lefényképeztetni magát. A káva közel két méter átmérőjű, negyvenöt centi magas, nyolc cikkelyből illeszkedik, minden cikkely homlokzatán rusztikus, stilizált virág. A turisták szétvetett lábakkal ülnek, hogy a virág is lássék a fényképen. A víz alatt kékes-zöldes-szürkés színben játszik a pirogánit, s mintha buborékokat imitálna felületén, a peremen kibarnult anyag érett vadgesztenye színt kap. A medence közepén félméteres átmérőjű henger, három gyűrűből s egy turbán-formájú kupolából áll. Az alsó és felső gyűrű egymáshoz közel eső peremén dekoratív ornamens fut körbe. Az alsón helyezkednek el az eozi víz-köpők. A középső gyűrű mélytűzű zöldjét erősíti a két másik természetes barna anyag-színe. Az eozi kicsit Pécs jelképe. S milyen szerencsés, hogy nem az egész kút készült e reprezentatív anyagból! Így még hangulatosabb. Olyan, mint a nemes foglalatba ágyazott türkiz.

A barázdált turbán-kupola kiszélesedik alul, úgy ül a felső gyűrűn. A Tabán lejtőin török síremlékek állnak. Ezek hangulatát, formavilágát őrzi újragalmazva a modern anyagból ódon környezetbe készült kút.

A húsz idomból illesztett kút a Pécsi Porcelángyárban készült. Szerelését, mint a többi Fürdő György tervezte díszkutatékét is, Deák József irányította. A kút tervezője elsőszámú érdemei közt említették mindig a hangulatteremtést. Igaz, ezúttal a környezet ugyancsak „besegített”, de úgy érzem, a fiatal keramikus-művésznek erre a munkájára már nemcsak ő, de Pécs-Baranya is büszke lehet.

Bükkösi László